

Äldrenämnden

**Protokoll nr 12 fört vid äldrenämndens sammanträde
tisdagen den 16 december 2008 kl. 15.00 – 16.00**

Justerat den 19 december 2008

Ewa Samuelsson

Berit Kruse

Ordförande	Ewa Samuelsson (kd)
Ledamöter	Olle Andretzky (m) Birgitta Holm (m) Birgitta Breile (m) Regina Kevius (m) Berit Kruse (s) Lars-Åke Henriksson (s) Helen Jäderlund Eckardt (fp) Norma Aranda de Gutiérrez (s) Margareta Johansson (v) Eivor Karlsson (mp)
Tjänstgörande ersättare	Kitty Ericsson (m) Henry Holmström (s)
Ersättare	EvaMargareta Nyhlén (m) Tünde Kovach (m) Ralph Svalstedt (m) Carina Franke (kd) Olle Palmborg (s) Ulla-Liza Blom (s) Berit Bornecrantz Dias (v)

Förhinder: Leif Rönngren (s), Carolin Ludvigsson (m), Louise Åstrand (m),
Diana Wallhager (fp) Catarina Carbell (s), Ann-Sofi Matthiesen (mp).

Personalrepresentant: Inga-Lill Björck (Kommunal)

Dessutom var Gunnel Rohlin, Chatrin Engbo, Raili Karlsson, Marianne Hedenström, Staffan Halleskog, Lars Strand, Inger Lisslö, Barbro Karlsson samt kanslichef/ borgarrådssekr. Patric Rylander och bitr. borgarrådssekr. Jessica Nyberg närvarande.

§ 1 Närvarande

Noteras närvarande ledamöter och tjänstgörande ersättare.

§ 2 Val av justerare

Ledamoten Berit Kruse (s) utses att tillsammans med ordföranden Ewa Samuelsson (kd) justera dagens protokoll.

§ 3 Anmälan av protokollsjustering

Anmäls att äldrenämndens protokoll 11/2008-11-18 justerats 2008-11-20.

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs med godkännande till handlingarna.

§ 4 Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Föredragande i §§ 5 och 6: Kerstin Sandström och Henrik Svenonius, SLK.

Anmäls en skrivelse (v) under övriga frågor, varefter dagordningen fastställs.

§ 5 Upphandling av drift av vård- och omsorgsboende inom äldreomsorgen

SEKRETESS

Remissvar

Bordlagt 2008-11-18

Ärende

Föreligger ärende dnr: 106-305/2008

Yrkande

Ordföranden Ewa Samuelsson (kd) yrkar gemensamt med ledamöterna Olle Andretzky m fl (m) och Helen Jäderlund Eckardt (fp) bifall till förvaltningens förslag.

Ledamöterna Berit Kruse m fl (s) samt Margareta Johansson (v) och Eivor Karlsson (mp) anmäler ett annat förslag till beslut och yrkar bifall till detta.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varann och finner majoritet för kd, m och fp förslag.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden beslutar att som svar på remissen överlämna detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig ledamöterna Berit Kruse m fl (s), Margareta Johansson (v) och Eivor Karlsson (mp) med hänvisning till sitt gemensamma yrkande:

1. Den pågående konkurrensutsättningen av äldreomsorgen i Stockholms stad bör omgående avbrytas med hänsyn till Riksrevisionens rapport 2008:21.
2. Därutöver vill vi framföra följande synpunkter.

Vi har begärt en dragning av ärendet, som därför bordlades på förra äldrenämnden. Vi hoppas naturligtvis att en del av våra frågetecken som vi tar upp i denna reservation klaras ut. Eftersom vi inser att vårt förslag att avbryta all konkurrensutsättning av äldreomsorgen med hänvisning till Riksrevisionens allvarliga kritik inte tillmötesgår, vill vi ändå framföra ett antal kritiska synpunkter på det remitterade förfrågningsunderlaget utifrån att vi värnar om våra äldre och de anställda i äldreomsorgen.

Riksrevisionen har i rapporten ”Statens styrning av kvalitet i privat äldreomsorg” RiR 2008:21 kommit fram till att vare sig regeringen, Socialstyrelsen eller länsstyrelserna fullt ut har tagit sitt ansvar för att skapa förutsättningar för god kvalitet och insyn i privat driven äldreomsorg. Dessa tydliga slutsatser styrker våra upprepade varningar om att stadens dogmatiska och toppstyrda centralupphandling av vård- och omsorgsboenden kan medföra en sänkning av kvaliteten i den privat drivna äldreomsorgen.

I riksrevisionens rapport framgår att lagstiftningen som styr kvalitet och insyn i äldreomsorgen skiljer sig i vissa fall mellan offentlig och privat utförare. De privata utförarna omfattas inte alltid av Socialstyrelsens föreskrifter. Handlingar som upprättas är inte allmänna, till skillnad för vad som gäller i kommunen. Den grundlagsskyddade meddelarfriheten saknas i privat verksamhet och det är oklart om anställdas yttrandefrihet är lika stark som i offentlig verksamhet. Även om entreprenadavtalet innehåller en klausul om efterforskningsskydd för de anställda har arbetstagaren inget egentligt skydd, om skyddet inte står i anställningsavtalet. Sammantaget finns en risk för att missförhållanden inte upptäcks.

Förutom att förutsättningar saknas för att garantera god kvalitet och insyn i privat driven verksamhet har forskningen inte heller kunnat påvisa att privat drift skulle vara bättre än kommunal drift. Bristen på statistik i den privata sektorn medför att man inte kan jämföra produktivitet i privat och offentlig regi. När privata enheter har varit lika bra eller bättre än kommunala har kostnaderna varit högre. Många oklarheter rör också ökade kostnader för tillsyn hos stadsdelsnämnderna. Det vi däremot vet är att stadens konkurrensutsättning leder till en gigantisk omfördelning av pengar från skattebetalarna till vinster i företagen. Det finns starka skäl att allvarligt varna för en utveckling som leder till att staden inte har kvar några egna vård- och omsorgsboenden och därmed fränhänder sig alla möjligheter att jämföra effektiviteten i privat och kommunal regi.

Dessutom hotar upphandlingen de äldres möjligheter att välja kommunalt äldreboende i sitt närområde, vilket följdriktigt inte heller ingår i den borgerliga kundvalsmodellen. Förutom de kommunala merkostnaderna på grund av själva upphandlingen ökar också kostnaderna för uppföljning och tillsyn, vilket resursfördelningssystemet inte tar hänsyn till. Konkurrensutsättningen skapar således nya kostnader, som kan tränga ut andra verksamheter.

Bemanning

Enligt förfrågningsunderlaget ska entreprenören redovisa ett täthetsschema som motsvarar det nuvarande, men även lägre bemanning kan godtas om vissa förutsättningar uppfylls. Enligt Äldreguiden har staden en låg personaltäthet. Vi kan därför inte tänka oss minskad bemanning, eftersom personaltätheten är en av de viktigaste kvalitetsfaktorerna. Snarare behövs högre bemanning.

Platsansvarig

Kompetenskraven för platsansvariga är för lågt ställda. Ingen erfarenhet av arbetsledning krävs och inte heller finns krav på högskolekompetens med social inriktning i ledningen. Länsstyrelsen har vid upprepade tillfällen kritiserat vård- och omsorgsboenden med chefer som är sjuksköterskor utan vidareutbildning inom det sociala området, vilket också äldreförvaltning påpekar. Inte heller begärs handlingar in som styrker kompetensen som platsansvariga, vilket inte är acceptabelt.

Verksamhetschef

Det bör även ställas krav på verksamhetschefens erfarenhet, vilket också saknas i förfrågningsunderlaget. Kraven på erfarenhet hos personer i anbudsgivarens ledning garanterar inte att erfarenheten finns på varje boende, exempelvis när

entreprenören är en stor koncern. Både utbildning och erfarenhet behövs i den dagliga verksamheten och inte bara i ledningen.

Vård- och omsorgspersonal

Vi saknar en definition av grundutbildningen för vård- och omsorgspersonalen. Utan definition blir kraven omöjliga att följa upp, vilket äventyrar kvaliteten i omsorgen. Att staden ännu saknar övergripande definition på grundutbildning är inget skäl att utesluta en skarpare skrivning, exempelvis att medarbetarna uppfyller yrkeskraven enligt Kravmärkt yrkesroll.

Allmänhetens insyn

Enligt kommunallagen ska allmänhetens insyn beaktas även i entreprenaddriven äldreomsorg. Förfrågningsunderlaget ska därför enligt Riksrevisionen innehålla uppgifter om hur möjligheten till insyn ska regleras. Om kommunen vill att entreprenörerna ska vara skyldiga att lämna upplysningar, vägledning och råd till enskilda måste dessa krav ställas i förfrågningsunderlaget. Det är därför av största vikt att förfrågningsunderlaget tillförs sådana skrivningar.

Utifrån de äldres och anhörigas perspektiv och rätt till insyn bör stadens alla uppföljningar publiceras på stadens och stadsdelsnämndernas hemsidor. Även äldreomsorgsinspektörernas, revisorernas och länsstyrelsens uppföljningar ska därför publiceras på ett lättillgängligt sett.

Meddelarfrihet och meddelarskydd

Det är bra att en klausul om meddelarfrihet och meddelarskydd har tillförts, men vi anser att samma rättigheter borde gälla som för offentliganställda. Tyvärr är klausulerna mycket svagare än de grundlagsskyddade rättigheterna, vilket bekräftas av Riksrevisionens rapport, som påtalar att efterforskningsskyddet måste skrivas in i anställningsavtalet för att ge de anställda ett egentligt skydd. Förslaget till förfrågningsunderlag bör därför tillföras en sådan skrivning.

Vår uppfattning är att anbudsgivarna ska vara skyldiga att lämna referenser till fackliga organisationer för kontroll av kravuppfyllelse av möjligheter till meddelarfrihet. Medicinskt ansvariga sjuksköterskor ska inte kunna undantas från meddelarfriheten, vilket behöver förtydligas i förfrågningsunderlaget. Brott mot klausulen om meddelarfrihet ska också ses som ett väsentligt avtalsbrott som ger kommunen möjlighet att häva avtalet.

Brukarinflytande och samverkan

Vi vill framhålla vikten av att formulera tydliga krav när det gäller brukarinflytandet och samverkan med de äldres organisationer. Det är mycket viktigt att värna om möjligheten för brukarråd, anhörigråd och pensionärsorganisationer att

samverka för de äldres bästa i alla vård- och omsorgsboenden i staden.

Sociala krav och miljökrav

Sociala krav och krav på etiska avtalsvillkor ska ingå i förfrågningsunderlaget, liksom att ILO:s åtta grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet ska följas. Staden ska i alla upphandlingar verka för en god arbetsmiljö och rimliga anställningsvillkor för personalen enligt den under förra mandatperioden väl fungerande Vita jobb-modellen. Kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande villkor ska vara ett krav.

Vi noterar att staden löpande kommer att kontrollera att utföraren fullgör skyldigheter avseende socialförsäkringsavgifter och skatter, vilket är en välbehövlig skärpning av rutinerna. Antidiskrimineringsklausulen är otillräcklig, eftersom den inte gäller för underleverantörer och inte har vite som sanktionsmöjlighet. Dessutom kan den endast tillämpas när det finns en lagakraftvunnen dom, vilket är sällsynt eftersom mål om diskriminering brukar leda till förlikning.

Det är uppseendeväckande att miljökrav helt saknas i förfrågningsunderlaget, vilket är en försämring jämfört med föregående upphandling.

Korttidsvård

När det gäller korttidsvård anser vi att det är en viktig kvalitetsaspekt att förfrågningsunderlagen följer stadens äldreplan. Där framhålls att korttidsvård i första hand ska bedrivas på särskilda enheter och endast i undantagsfall inrymmas inom enheter för permanent boende. Om en hänvisning till äldreplanen inte tillförs förfrågningsunderlaget blir det tydligt att resursbristen inom äldreomsorgen får styra kvalitetsnivån.

§ 6 Förslag till ”peng” inom dagverksamhet för äldre

Remissvar

Utgick 2008-11-18

Ärende

Föreligger ärende dnr: 106-326/2008

Yrkande

Ordföranden Ewa Samuelsson (kd) yrkar gemensamt med ledamöterna Olle Andretzky m fl (m) och Helen Jäderlund Eckardt (fp) bifall till förvaltningens förslag.

Ledamöterna Berit Kruse m fl (s) samt Margareta Johansson (v) och Eivor Karlsson (mp) anmäler ett annat förslag till beslut och yrkar bifall till detta.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varann och finner majoritet för kd, m och fp förslag.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden beslutar att som svar på remissen överlämna detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig ledamöterna Berit Kruse m fl (s), Margareta Johansson (v) och Eivor Karlsson (mp) med hänvisning till sitt gemensamma yrkande:

1. Äldrenämnden föreslås besluta i ärendet med hänsyn till vad som anförs i reservationen.

Självklart ska äldre kunna välja önskad biståndsbedömd dagverksamhet inom ramen för rimliga kostnader. Vi ser därför fördelar med ett enhetligt pris för likartade inriktningar oavsett vem som driver verksamheten, vilket bör ordnas utan pengsystem. Ett enhetligt pris måste kombineras med tydliga kvalitetskrav för att inte vinstdrivande företag ska försämma kvaliteten för att få ut sin vinst. Förvaltningen måste därför ta fram tydliga kvalitetskrav såväl för öppna som biståndsbedömda dagverksamheter oavsett regiform. Det är också viktigt att ersättningsnivåerna inte sänks i förhållande till dagens situation. Uppräkningen med 2 procent från 2007 års nivå är därför för låg, vilket kan medföra sänkt kvalitet.

Det blir tydligt i ärendet att resekostnaderna många gånger kan överstiga kostnaderna för verksamheten, vilket givetvis påverkar biståndsbedömningen. Med lägre resekostnader skulle äldre kunna beviljas fler timmar i biståndsbedömd dagverksamhet.

Vi anser att en utvärdering av det nyligen införda kösystemet inom vård- och omsorgsboenden måste redovisas innan ytterligare ett system införs enligt samma modell.

I takt med att fler äldre bor kvar hemma och även vårdas av anhöriga behövs fler platser i biståndsbedömd dagverksamhet med olika inriktningar. Vi har inget emot en kö, men vill vi att våra äldre verkligen ska få en önskad dagverksamhet måste antalet platser byggas ut. Stimulansbidrag bör därför införas.

Tyvärr har resursbristen inom äldreomsorgen tvingat fram en restriktiv biståndsbedömning där äldre har fått biståndsbeslut

omprövade och hänvisats till öppna verksamheter. Staden bör därför förtydliga stadens riktlinjer så att äldres möjlighet att välja dagverksamhet ökar.

De befintliga dagverksamheterna ska finnas kvar i kommunal regi för att säkra valfriheten. Ingen garanti ges i systemet för att kunna välja kommunal verksamhet i sitt stadsdelsområde.

Önskemål om privata utförare kan tillgodoses genom ramavtal om enstaka platser.

Vi skulle önska att den borgerliga majoriteten kunde gå från att hantera olika sorters organisations- och formfrågor, till att fokusera på innehållet, kvalitén och verksamheternas ekonomiska förutsättningar. Ständiga organisationsförändringar och personalneddragningar drabbar många äldre och gör att många av dem upplever otrygghet.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad

§ 7 Äldrenämndens sammanträdesdagar 2009

Återremitterat 2008-11-18

Ärende

Föreligger ärende dnr: 101-304/2008

Yrkande

Ordföranden Ewa Samuelsson (kd) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämndens ordinarie sammanträden under år 2009 äger rum följande datum kl. 16.00 med möjlighet till förmöten kl. 15.00:

10 februari

17 mars

21 april

12 maj

9 juni

15 september

13 oktober

3 november

15 december

§ 8 Verksamhetsplan för äldrenämnden 2009

Ärende

Föreligger ärende dnr: 201-303/2008

Yrkande

Ordföranden Ewa Samuelsson (kd) yrkar gemensamt med ledamöterna Olle Andretzky m fl (m) och Helen Jäderlund Eckardt (fp) bifall till förvaltningens förslag samt anmäler ett särskilt uttalande.

Ledamoten Berit Kruse m fl (s) anmäler ett förslag till beslut och yrkar bifall till detta.

Ledamoten Margareta Johansson (v) anmäler ett annat förslag till beslut och yrkar bifall till detta.

Ledamoten Eivor Karlsson (mp) anmäler ytterligare ett förslag till beslut och yrkar bifall till detta.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varann och finner majoritet för kd, m och fp förslag.

Äldrenämndens beslut

1. Verksamhetsplan för år 2009 fastställs enligt förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen.
3. Äldrenämnden redovisar omslutningsförändringar med 15,7 mnkr till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande

Äldrenämndens verksamhetsplan 2009 ger en bra bild av det intensiva arbete som pågår just nu för att utveckla och förbättra äldreomsorgen. I Stockholms stads budget 2008 infördes indikatorer och aktiviteter för att förtydliga verksamheternas mål och underlätta uppföljning. I budget 2009 har detta vidareutvecklats och förfinats. Äldrenämndens verksamhetsplan ligger väl i linje med detta stadsövergripande arbete att förbättra ledning, styrning och uppföljning.

Den organisation som staden har valt för äldreomsorgen förutsätter ett nära samarbete mellan äldrenämnden och de sidoordnade stadsdelsnämnderna. Med verksamhetsplanen 2009 kommer äldrenämnden att väl kunna samordna och utveckla äldreomsorgen och säkerställa att äldre behandlas lika inom hela staden. Av särskild betydelse är därför också det viktiga arbetet

som bedrivs av äldreförvaltningens bedömningskansli för en likvärdig och rättvis biståndsbedömning i hela staden.

Beträffande korttidsvården vill dock äldrenämnden understryka att fastigheter och lokaler för detta ändamål givetvis också behöver rustas inom ramen för den miljardsatsning som staden ska genomföra under den närmaste tioårsperioden. Men tillfälligtvis, för att på kort sikt svara mot behovet, kan ej fullvärdiga lägenheter användas. Det är viktigt att det handlar om vård och inte en permanent form av boende.

Äldrenämnden välkomnar de nya bestämmelser i socialtjänstlagen som skärper anhörigas rätt till stöd. Staden kommer, genom äldrenämnden, att utarbeta en anhörigpolicy eller ett anhörigprogram till stöd för stadsdelsnämndernas arbete med anhörigfrågor.

Genom kostarbetet och satsningen på kultur och idrott för äldre kommer nämnden att bidra till att förbättra det sociala innehållet i vardagen, något som alla rapporter, granskningar och uppföljningar talar om som ett utvecklingsområde, inte bara i Stockholm utan i hela landet.

Reservation (s)

Mot beslutet reserverar sig ledamoten Berit Kruse m fl (s) med hänvisning till sitt yrkande att:

1. delvis godkänna förvaltningens förslag till verksamhetsplan och budget
2. hänvisa till den socialdemokratiska budgetreservationen i kommunfullmäktige
3. därutöver anföra

Alla stockholmare har rätt att åldras i trygghet och ska ha möjlighet att leva ett aktivt, självständigt och utvecklande liv på sina egna villkor. Om man behöver stöd och hjälp ska behovet, inte plånbokens storlek, styra. Stockholms stad ska erbjuda service och en äldreomsorg där alla möts med respekt, där man är trygg och kan behålla sin värdighet. Ingen ska behöva oroa sig för att göra ett dåligt val. Kommunen ska kunna garantera att inga äldreboenden som drivs med gemensamma pengar är dåliga. Viktigt att våra inspektörer kan göra s k flygande inspektioner, att det finns tydliga uppsägningsklausuler i avtalen med de privata äldreboendeleverantörerna.

Stockholm ska vara en föregångare när det gäller högkvalitativ vård och omsorg för äldre. Grunden för det är en personal med adekvat utbildning, kontinuerlig kompetensutveckling och en bra arbetsmiljö. För att uppnå det behövs låglönesatsningar, rätt till heltidsjobb och en tillfredsställande personaltäthet dygnet runt.

Det krävs också att verksamheten har en ständigt pågående metodutveckling.

Äldre har rätt till ett gott liv med god vård och omsorg, trygg tillvaro och social gemenskap. Det ska stadsdelsnämnderna säkra. Äldrenämnden ska följa utvecklingen, kvalitetssäkra och granska verksamhetsområdet för att möjliggöra en trygg, säker och kvalitativ äldreomsorg. Valfriheten i boendeformer måste garanteras och en eventuell social isolering måste brytas och ersättas med ett utbud av forum för ett aktivt liv där möten och aktiviteter är en del av vardagen för de äldre i Stockholms stad. Hög utbildningsgrad och kompetensutveckling bland medarbetarna är viktiga grundstenar för en väl fungerande äldreomsorg.

Grundförutsättningarna för att bedriva en god äldreomsorg är bemanning och resurser. En annan grundförutsättning är också att staden behåller sin kontroll över äldreomsorgen och inte planlöst privatiserar all verksamhet utan att ha tillräcklig kontroll och insyn över den privatiserade verksamheten. Oavsett kommunal eller privat bedriven äldreomsorg ska äldre kunna känna sig trygga med att verksamheten håller en hög kvalitet och har tillräckliga resurser för att bedriva en god verksamhet. Så är tyvärr inte fallet idag. Vi kräver kontroll av privata vård- och omsorgsverksamheter. Vi kräver även att alla avtal med privata vårdföretag skall gå att säga upp! Vi anser att det ska införas en miniminivå för bemanning av demensboenden och särskilda boenden. Det ska alltid finnas ett kommunalt alternativ för äldre att välja på, såsom det är idag går privatiseringen ut över den reella valfriheten.

Vi vill ge alla över 75 år rätt till 2 timmar hemtjänst per vecka genom förenklat biståndsbeslut. Vi vill också utveckla träffpunkter för stadens äldre i samverkan med föreningslivet! Men framförallt vill vi grundstärka både hemtjänsten och vård- och omsorgsboenden för att höja kvaliteten. Borgarna har misslyckats, har för låg ambitionsnivå.

Vi har alla kunnat läsa om allvarliga brister i omsorgen på ett äldreboende i Stockholm där en gammal människa spändes fast utan möjlighet att göra sig hörd. Detta är en konsekvens av det sätt som den moderatledda majoriteten upphandlar på. Lägsta pris sätts framför kvaliteten i omsorgen. Konsekvensen blir personalneddragningar och låg personaltäthet. Detta i kombination med majoritetens bristande fokus på granskning och kvalitetssäkring är mycket allvarigt.

Rapporter från äldreombudsmännen, äldreinspektörerna och stadens revisorer, gör att det inte längre går att se detta som engångsföreteelser. Uppgifterna från stadens revisorer där de rapporterar stora brister på social stimulans och aktiviteter och

på dokumentation av de enskilda personerna på äldreboendena i sex stadsdelar, bekräftar att något står väldigt illa till inom äldreomsorgen.

Till detta kan man dessutom lägga socialstyrelsens äldreguide, där framgår att Stockholms äldreboenden ligger klart under genomsnittet i landet när det gäller bemanning och personaltäthet. Vi vet alla att personalen är en mycket viktig faktor för att verksamheter skall ha bra kvalitet och kontinuitet. Det är genom personalens arbete som rätten till utevistelse och en innehållsrik vardag för de äldre kan garanteras.

För att utveckla kvaliteten i äldreomsorgen i Stockholm vill vi satsa på följande:

- **200 miljoner till kompetensutveckling**
Vi gör en avsättning för att öka personalens utbildningsnivå. Under förra mandatperioden genomfördes en massiv utbildningsinsats som kraftigt höjde utbildningsnivån. Under 2007 hade den borgliga majoriteten stora problem att ens genomföra de utbildningar man hade budgeterat för. Endast 6 av 30 miljoner för kompetensutveckling gick åt. Det låga deltagandet berodde på att man inte ersatte stadsdelarna med kostnaderna för vikarier.
- **Mer resurser i vår budget**
Total satsar vi 120 miljoner mer i vår budget. Detta skulle leda till högre personaltäthet i både hemtjänsten och i vård- och omsorgsboendena.
- **Fler sociala aktiviteter**
Vår budget innehåller en satsning på 9 miljoner på träffpunkter för äldre. Dessutom vill vi att fler äldre ska vara aktiva i idrottsrörelsen. För att stimulera detta vill vi införa aktivitetsstöd och nolltaxa för idrottande äldre. Detta kan vara positivt för både idrottsrörelsen och för de äldres hälsa.
- **Lättare att få hemtjänst**
Vi vill att man om man är över 75 år ska ha rätt till 2 timmar hemtjänst per vecka genom förenklat biståndsbeslut. Vi satsar 30 miljoner på detta.

Kvalitetsgranskningen

Den omfattande upphandling som nu sker av kommunala äldreboenden måste följas av en strategi för hur verksamheten ska granskas och hur kvaliteten ska följas upp. Detta är något som måste finnas med redan vid avtalsskrivningen. I annat fall finns ingen skyldighet för de privata aktörerna att följa kommunens direktiv. För att kunde följa utvecklingen och kvaliteten i äldreomsorgen är det viktigt att relevanta nyckeltal mäts. Bristen på ett stadsövergripande uppföljningssystem för

kvaliteten i äldreomsorgen gör jämförelser svåra. Det blir samtidigt svårt att urskilja framgångsfaktorer och att sprida goda exempel till fler boenden. Detta skapar svårigheter när nya riktlinjer ska tas fram, när resursfördelningssystem ska utvecklas etc.

Uppdrag och satsningar

- En miniminivå på bemanning för särskilda boenden skall utredas och förslag till nivå tas fram under 2009.
- Samverkan ska ske med landstinget avseende äldres vård och omsorg, särskilt gällande äldre med omfattande vård och omsorgsbehov.
- Närvårdscentraler ska utvecklas i samverkan med landstinget.
- Tvärprofessionella team, exempelvis psykiska, ska utvecklas i samverkan med landstinget.
- För att öka stödet till pensionärsorganisationerna avsätts 2 miljon kronor.
- Utforma en kvalitetssäkringsenhet inom äldreförvaltningen som ska:
 - Genomföra standardiserade brukarundersökningar varje år.
 - Arbeta fram nyckeltal utifrån Äldreguiden för att mäta kvalitet i äldreomsorgen.
 - Tillse att samtliga enheter och upphandlad verksamhet omfattas av kvalitetsmätningen och blir skyldiga att rapportera in nyckeltalsdata.
 - Tillse att kvalitetsredovisningen ingår i beslutsunderlaget när äldre väljer boende.
 - Tillse att avtal med enskilt drivna verksamheter ska kunna sägas upp om en minimikvalitetsnivå inte uppfylls.

Reservation (v)

Mot beslutet reserverar sig ledamoten Margareta Johansson (v) med hänvisning till sitt yrkande att:

1. Äldrenämnden godkänner i huvudsak förslag till verksamhetsplan för 2009
2. Verksamhetsplanen tillförs det tillägg som äldrenämndens handikappråd föreslår på sidan 3 första styckets sista mening: De äldre bör få större möjligheter att påverka samhällsplaneringen genom t ex de kommunala pensionärsråden, de lokala handikappråden och olika fokusgrupper.
3. Därutöver vill vi framföra följande.

Det är glädjande att i verksamhetsplanen för år 2009 kunna läsa att minimibemanning ska utredas för boende för dementa, något som vi vill ska gälla alla vård- och omsorgsboenden oavsett om de drivs i kommunal eller privat regi.

Vi är självklart också positiva till att förvaltningen kommer att utreda möjligheten att införa någon form av förenklad

biståndshandläggning vid ansökan om hemtjänst. Vår uppfattning är att nivån ska vara 4 timmar per månad.

Vi noterar att verksamhetsplanen tar upp att den nya lagstiftningen LOV kräver mer resurser för uppföljning. Vänsterpartiet har tidigare påpekat att privatiseringen kostar i form av ökat behov av uppföljning, vilket har negligerats av den borgerliga majoriteten. Om staden gjorde totalkostnadsberäkningar innan beslut om upphandling, skulle det många fall visa sig att det blir dyrare än kommunal drift.

Enligt verksamhetsplanen medger inte nuvarande lagstiftning att privata utförare kostnadsfritt kan delta i stadens kompetensutveckling. Det vore därför värdefullt att få en redovisning av hur det ser ut i praktiken både när det gäller äldreförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna.

Självklart är vi positiva till att kulturen får större plats i äldreomsorgen. Tyvärr har majoriteten tagit bort kultursekreterarna i stadsdelsnämnderna, som spelade en viktig roll för att förmedla kulturarrangemang till våra äldreboenden. Vi förstår därför att äldreförvaltningen måste ta ett ansvar, så att de äldre kan kompenseras för de minskade lokala resurserna.

De lokala handikapprådets betydelse när det gäller äldrefrågor måste beaktas, det är därför viktigt att även ett tillägg införs i verksamhetsplanen enligt förslag från äldrenämndens handikappråd.

Reservation (mp)

Mot beslutet reserverar sig ledamoten Eivor Karlsson (mp) med hänvisning till sitt yrkande att:

1. Äldrenämnden godkänner i huvudsak förslag till verksamhetsplan för 2009.
2. Verksamhetsplanen tillförs det tillägg som äldrenämndens handikappråd föreslår på sidan 3 första styckets sista mening: De äldre bör få större möjligheter att påverka samhällsplaneringen genom t ex de kommunala pensionärsråden, de lokala handikappråden och olika fokusgrupper.
3. Därutöver anføres följande:

Det är tillfredsställande att man i verksamhetsplanen för år 2009 kan läsa att minimibemanning ska utredas för boende för dementa, något som bör gälla alla vård- och omsorgsboenden oavsett om de drivs i kommunal eller privat regi.

Grundförutsättningarna för att bedriva en god äldrevård är bemanning, resurser, rutiner och dokumentation. Vackra ord vårdar inte.

Det finns ett antal demens- och omsorgsboenden som utmärker sig på ett förtjänstfullt sätt. Hyfsad bemanning, meningsfulla sysselsättningar för de boende och god omvårdnad. Andra lever inte upp till vad som förväntas. Bristen på bemanning är oftast påtaglig. Detta blir ännu allvarligare om någon är sjuk. Då tas inte alltid en vikarie in första dagen utan den grupp man samarbetar med, kanske från en annan avdelning, får då avstå en halvtids personal under arbetspasset. Detta i en oftast redan trängd personalsituation. Det är särskilt känsligt om det gäller demensboende. På vissa ställen täcks frånvaron upp från första dagen.

Alla över 75 ska ges rätt till fyra timmars hemtjänst per månad genom förenklat biståndsbeslut. Fler träffpunkter ska utvecklas för stadens äldre. Grundnivån både inom hemtjänsten och vård- och omsorgsboenden bör höjas.

Vi läser av och till om allvarliga brister i omsorgen av de äldre. En av flera orsaker till problemen är personalneddragningar. Rapporter från äldreinspektörerna, äldreombudsmannen och stadens revisorer visar på brister.

Revisionsrapporten "Livskvalitet på äldreboendet" pekar bland annat på det sociala innehållet på vård- och omsorgsboenden inte prioriteras, att dokumentationen och uppföljningen måste bli bättre och att styrningen måste bli ännu tydligare.

Citat ur revisionsrapporten: "Det finns ett gap mellan de politiska ambitionerna och verkligheten för äldre på vård- och omsorgsboenden. Avsaknaden av ett meningsfullt innehåll i de äldres dag är påtaglig i flertalet av de granskade gruppboendena. Kontoret bedömer att många äldre med behov av social stimulans och stöd i sociala aktiviteter inte får detta tillgodosett i enlighet med fullmäktiges ambition.

Det finns ett stort behov av att utveckla såväl måltiderna som möjligheterna till utevistelser och sociala aktiviteter." De äldres behov inom olika områden måste bättre tillgodoses.

Ensamhet, otrygghet och skröplighet är de äldres stora problem. Trots det är det mycket svårt att få plats ett äldreboende, servicehus eller korttidsboende. Till problembilden hör den fortsatta nedläggningen/omvandlingen av servicehus.

§ 9 Sammanställning av stadsdelsnämndernas ansökningar om stöd till anhöriga som hjälper och vårdar närstående 2008

Ärende

Föreligger ärende dnr: 119-347/2008

Yrkande

Ordföranden Ewa Samuelsson (kd) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna

§ 10 Rapportering av Ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1§ socialtjänstlagen, kvartal 3 2008

Ärende

Föreligger ärende dnr: 105-319/2008

Yrkande

Ordföranden Ewa Samuelsson (kd) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut, kvartal 3 2008
2. Äldrenämnden överlämnar stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut till kommunfullmäktige.

§ 11 Skrivelse angående kommunal hemtjänst – svar på skrivelse från Norma Aranda de Gutiérrez (s)

Ärende

Föreligger ärende dnr: 105-323/2008

Yrkande

Ordföranden Ewa Samuelsson (kd) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden beslutar i enlighet med äldreförvaltningens svar på skrivelsen.

§ 12 Granskning av äldreomsorgen inom Kungsholmens stadsdelsnämnd

Ärende

Föreligger ärende dnr: 113-311/2008

Yrkande

Ordföranden Ewa Samuelsson (kd) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

1. Anmälan godkänns
2. Granskningsrapporten överlämnas till Kungsholmens stadsdelsnämnd för beslut angående åtgärder.

§ 13 Ansökan om anslag till Äldrecentrum i Rinkeby för år 2009

Ärende

Föreligger ärende dnr: 420-314/2008

Yrkande

Ordföranden Ewa Samuelsson (kd) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden avslår ansökan från *Föreningen Gemenskap och Glädje* om 1 200 tkr för att under 2009 driva Äldrecentrum i Rinkeby

§ 14 Förverkligande av projektet "Anhörig-/närståendestöd till äldre polacker"

Ärende

Föreligger ärende dnr: 420-340/2008

Yrkande

Ordföranden Ewa Samuelsson (kd) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden beslutar att bevilja ett projektbidrag för år 2009 om 120 000 kronor.

§ 15 Månadsrapport t o m 30 november 2008

Ärende

Föreligger ärende dnr: 201-361/2008

Yrkande

Ordföranden Ewa Samuelsson (kd) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens månadsrapport t o m 30 november 2008.

§ 16 Protokoll från äldrenämndens handikappråd 11/2008-12-09

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 17 Protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd 11/2008-12-09

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 18 Anmälan av inkommet ärende för kännedom

SotN Dnr 11.1-0585/2008:

Ansökan om statsbidrag för hiv-preventivt arbete i Stockholms stad

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 19 Postlista per den 28 november 2008

Äldrenämndens beslut

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 20 Förvaltningschefens information

- Inbjudan från Äldrecentrum: ***Mot en god demensvård*** – seminarium för förtroendevalda torsdagen den 19 mars 2009 kl. 9.00–12.00.
- Samråd om ***Ny översiktsplan för Stockholm***. Kontorsutlåtande kommer att inlämnas innan den 12 januari. Nämnden behandlar ärendet vid sammanträde 2009-02-10
- Utdelas årssammanställningen: ***Aktuellt på äldreområdet 2008*** – av SKL (Sveriges Kommuner och Landsting)

§ 21 Övriga frågor

- Anmäls skrivelse (v) om ***seniorboende i Högdalen*** – vilken överlämnas till förvaltningen för beredning.
- Avtackas ersättaren Tünde Kovach (m) som avgår vid årsskiftet.
- Ordföranden Ewa Samuelsson (kd) och ledamoten Berit Kruse (s) framförde tack för det gångna året och tillönskade alla en **God Jul** och **Ett Gott Nytt År!**

Tack och hälsningar återgäldades.

Vid protokollet

Göran Edenberg
nämndsekreterare